

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ПРОГРАМИ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ

Київ-2011

Теорія і методика навчання технології: Програма для педагогічних навчальних закладів. - К.: Науковий світ, 2011. - 19 с.

Укладачі: О.М.Коберник, В.К.Сидоренко, Г.В.Трещук, В.М.Галай

Рецензенти: В.М.Мадзігон -доктор педагогічних наук, професор, дійсний член ЛИН України
С.В.Кулик - доктор педагогічних наук, професор

Рекомендовано Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Програму розроблено на основі сучасних наукових досліджень, у галузі теорії і методики технологічної освіти та враховуючи нові підходи до змісту освітньої галузі "Технологія".

Для викладачів та студентів педагогічних університетів, інститутів, коледжів та училищ, які здійснюють підготовку вчителів технології (трудового навчання).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методика навчання технології (трудового навчання) як дидактично обґрунтована система знань, умінь та навичок, досвіду творчої діяльності покликана забезпечити підготовку майбутніх учителів технологічної освіти до реалізації державних стандартів змісту освітньої галузі "Технології" в загальноосвітніх навчальних закладах.

Принципові зміни у змісті загальної середньої освіти та технологічній підготовці учнів, запровадження профільного навчання в старших класах загальноосвітніх навчальних закладів зумовлюють необхідність оперативного вжиття заходів щодо вироблення нової методології методичної підготовки майбутніх учителів технології та створення відповідного науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Важливо, щоб методична підготовка реалізувалася не лише через відповідну навчальну дисципліну і ні в якому разі не зводилася тільки до неї, а розглядалася як провідний аспект формування професійної компетентності майбутнього вчителя технології.

Курс "Теорії і методики навчання технології" є провідною дисципліною у підготовці майбутніх учителів технологічної освіти, яка має забезпечити теоретичну, практичну і методичну компетентність студентів до організації і проведення урочної і позакласної технологічної підготовки учнів.

Методична компетентність майбутніх учителів має базуватися на сучасних технологіях навчання, якими випускники повинні володіти бездоганно. У першу чергу йдеться про інформаційно-комунікативні технології, нові педагогічні технології навчання і виховання, інтерактивну методику.

Курс може читатися як інтегрований, якщо включає в себе як власне методику, так і основи теорії технологічної підготовки, і як окрема самостійна дисципліна. Цей курс розкриває теорію і методику технологічної освіти відповідно до Державних стандартів освітньої галузі "Технології" та нової редакції програми з трудового навчання для 5-9 та 10-11 класів (2010 рік).

Аудиторій заняття мають поєднуватися з іншими формами навчання, індивідуальною навчально-дослідницькою та самостійною роботою студентів у школі, лабораторіях, позашкільних закладах.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

1. Розкриття основних ідей Концепції технологічної освіти учнів в Україні, змісту основних положень Державного стандарту освітньої галузі "Технології" та нової структури технологічної підготовки школярів у загальноосвітніх навчальних закладах.

2. Оволодіння майбутніми вчителями технології теоретичними і методичними знаннями та вміннями проведення уроків технології (трудового навчання) відповідно до нових тенденцій реформування освітньої галузі "Технології" з використанням активних, інтерактивних методик, інформаційних засобів навчання.

3. Розкриття шляхів реалізації провідних принципів технологічної освіти, забезпечення освітньої, розвиваючої і виховної функції технологічної підготовки школярів.

4. Здійснення міжпредметних зв'язків технології з основами наук, інтеграція знань, учнів з різних галузей наук і навчальних предметів у процесі проектно-технологічної діяльності.

5. Визначення змісту роботи вчителя з організації, планування і матеріального забезпечення технологічної підготовки школярів.

6. Підготовка і розробка необхідної документації для вчителя технології.

Вивчення курсу теорії і методики навчання технології ґрунтується на знаннях студентів з психолого-педагогічних, професійно-орієнтованих і спеціальних навчальних дисциплін, у результаті чого майбутній учитель трудового навчання повинен **знати:**

- місце та роль технологічної підготовки у здійсненні загальноосвітніх завдань школи, у фізичному, інтелектуальному, соціальному і духовному розвитку особистості школяра;
- зміст і концептуальні положення технологічної освіти учнів в Україні, принципи побудови Державного стандарту освітньої галузі "Технології", сучасні системи, за якими побудовані шкільні програми і навчальні посібники з технології;
- характер і зміст роботи вчителя щодо організації, планування і матеріального забезпечення технологічної підготовки учнів у школах (на уроках, позакласних заняттях тощо).

Майбутній учитель технології повинен **уміти:**

- готуватися до різного типу навчальних занять, теоретичної і практичної складових заняття, правильно будувати й проводити ці заняття у школі, складати потрібну для занять навчально-методичну та технічну документацію;
- правильно організовувати проектно-технологічну діяльність учнів, суспільно корисну продуктивну працю учнів різного віку в школі, поза школою та у виробничих умовах (добір видів праці, нормування, облік та ін.);
- організовувати й проводити позакласну роботу учнів з технічної творчості, декоративно-ужиткової мистецтва, а також факультативні заняття;
- правильно здійснювати міжпредметні зв'язки;
- поєднувати навчання, виховання і розвиток учнів у процесі урочної і позакласної роботи з технології;
- організовувати профільну технологічну підготовку в загальноосвітньому навчальному закладі.

Вивчення цього курсу здійснюється на засадах кредитно-трансферної системи навчання.

Курс "Теорії і методики навчання технології" включає такі модулі: "Основи теорії технологічної підготовки", "Загальні питання методики навчання технології", "Методика технологічної підготовки учнів 5-9 класів" та "Методика навчання технології в старшій школі".

Модуль I ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Тема I. Загальні питання технологічної підготовки учнів

Предмет і завдання курсу. Технологічна освіта та її складові частини. Методи наукових досліджень. Перспективний педагогічний досвід організації технологічної підготовки учнів. Аналіз навчальної і науково-методичної літератури з технологічної освіти.

Тема 2. Історія розвитку трудової підготовки учнів у вітчизняній та зарубіжній системі освіти

Історія становлення і розвитку трудового і професійного навчання. Етапи трудової підготовки учнів в загальноосвітній школі України. Технологічна освіта учнів у сучасній загальноосвітній школі та концептуальні засади її реформування. Зарубіжний досвід здійснення технологічної освіти учнівської молоді.

Тема 3. Технологічна освіта в сучасній школі України

Теоретико-методологічні засади сучасної технологічної освіти учнів. Місія, мета і завдання технологічної освіти учнів в загальноосвітніх навчальних закладах. Принципи, зміст і структура технологічної підготовки школярів.

Тема 4. Сучасний учитель технологій

Сучасні тенденції реформування технологічної освіти учнів і проблема модернізації підготовки вчителя технологій. Основні вимоги, що ставляться до сучасного вчителя технології. Особливості педагогічної діяльності вчителя технології. Організація методичної роботи вчителів технології та їх атестація.

Тема 5. Системи трудового і професійного навчання

Поняття системи трудової підготовки. Аналіз основних систем трудового і професійного навчання: предметної, предметно-операційної, операційної, операційно-предметної, системи ЦПП, операційно-комплексної тощо. Сучасні системи технологічної підготовки учнів у школі. Принципи відбору системи технологічної підготовки відповідно до Державних стандартів змісту освітньої галузі "Технології". Проектно-технологічна система технологічної підготовки учнів.

Тема 6. Особливості процесу технологічної підготовки учнів у школі

Загальні основи процесу навчання: методологічна основа, єдність викладання та учіння, рушійні сили, процес засвоєння. Особливості процесу технологічної підготовки учнів у початковій, основній і старшій школі. Стимулювання і мотивація

навчально-трудової діяльності учнів. Особистісно орієнтована технологічна підготовка школярів.

Тема 7. Зміст технологічної підготовки учнів у загальноосвітніх навчальних закладах

Загальна характеристика змісту технологічної підготовки учнів у школі відповідно до Державних стандартів середньої освіти та структури загальноосвітньої школи. Характеристика змісту технологічної освіти в початковій, основній і старшій школі. Логічна структура і наступність змісту технологічної підготовки учнів у школі.

Тема 8. Принципи технологічної освіти

Поняття про принципи навчання. Провідні принципи технологічної освіти в школі: природовідповідності, культуровідповідності, творчості, варіативності, інтегративності, диференціації, системності, ергономічності, педагогічного проектування.

Характеристика загальних принципів навчання технології: гуманізації, індивідуалізації та диференціації, політехнічної спрямованості, поєднання навчання з трудовою діяльністю, наочності, систематичності і послідовності, доступності і юсильності, свідомості і активності, врахування вікових та індивідуальних особливостей.

Тема 9. Методи навчання технології

Поняття про методи, прийоми навчання. Класифікація методів. Характеристика методів навчання технології за джерелами інформації (словесні, наочні і практичні). Характеристика методів навчання технології за характером пізнавальної діяльності і самостійності учнів (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий і дослідницький). Методи роботи вчителя. Методи самостійної роботи учнів. Умови вибору методів навчання технології. Поняття про пасивні, активні та інтерактивні методики навчання технології.

Тема 10. Форми організації навчання технології

Основні ознаки класно-урочної системи навчання. Сучасні системи технологічної підготовки учнів. Характеристика урочних і позаурочних форм технологічної освіти. Форми організації навчально-трудової діяльності учнів на уроці (індивідуальна, парна, групова і фронтальна). Урок технології як провідна форма навчальних занять. Типи та структура уроків технології.

Тема 11. Навчально-матеріальна база технологічної освіти

Особливості створення навчально-матеріальної бази для технологічної підготовки. Положення про навчальні майстерні та вимоги до них. Обладнання

майстерень. Основні ергономічні вимоги до робочого місця учнів та вчителя. Атестація робочих місць учнів. Вимоги до матеріальної бази профільного і професійного навчання. Особливості навчально-матеріальної бази профільного і професійного навчання в сільській школі та МНВК.

Тема 12. Особливості процесу та етапи трудового виховання, його принципи

Суть процесу трудового виховання, його завдання. Складові частини трудового виховання. Принципи трудового виховання. Характеристика методів і форм трудового виховання. Предметно-перетворювальна діяльність як основа трудового виховання школярів.

Тема 13. Позаурочна робота з технології

Суть позакласної і позашкільної діяльності учнів. Позаурочна робота з навчального предмета, з технічної, декоративно-прикладної творчості та сільськогосподарського дослідництва. Форми організації позаурочної діяльності учнів: гуртки, студії, клуби тощо. Позашкільні заклади науково-технічної творчості учнів.

Тема 14. Трудова діяльність учнів у школі. Організація діяльності трудових об'єднань учнів

Характер і зміст трудової діяльності учнів. Процес праці і його елементи. Типи трудових об'єднань в сучасній школі та організація продуктивної праці в них. Планування та організація продуктивної праці учнів. Нормування праці учнів. Оплата праці учнів. Санітарно-гігієнічні вимоги до праці учнів.

Тема 15. Професійне самовизначення учнів у процесі технологічної підготовки

Зміст професійного самовизначення учнів. Поняття системи професійної орієнтації. Особливості профорієнтації учнів у процесі технологічної підготовки. Форми і методи професійної орієнтації школярів.

Тема 16. Психофізіологічні основи технологічної підготовки

Основні функції технологічної освіти. Процес навчання, розвитку та виховання учнів. Сутність понять: знання, вміння та навички. Процес засвоєння технічних знань. Етапи формування практичних умінь та навичок.

Модуль 2 ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 1. Методика навчання технології як галузь педагогічної науки, її предмет та завдання

Місце методики навчання в системі педагогічних наук. Історія становлення і розвитку методики трудового навчання в Україні. Предмет та завдання методики навчання технології. Зв'язок методики з іншими науками. Методи наукових досліджень, Внесок вітчизняних науковців у розвиток методики навчання технології.

Тема 2. Державний стандарт освітньої галузі "Технології": мета і змістові лінії

Мета та завдання навчання технології в загальноосвітньому навчальному закладі. Основні положення Державного стандарту освітньої галузі "Технології". Характеристика змістових ліній освітньої галузі.

Тема 3. Модернізація структури та змісту навчання технології в 5-9 класах загальноосвітньої школи

Структура технологічної освіти учнів у загальноосвітньому навчальному закладі. Сучасні підходи до обґрунтування змісту технологічної підготовки учнів. Загальна характеристика змісту технологічної освіти учнів у школі. Структура навчального предмета технології (трудового навчання) у 5-9 класах. Особливості побудови навчальної програми з технології (трудового навчання)..

Тема 4. Система форм навчальних занять з технології у 5-9 класах

Урочні та позаурочні форми навчання технології, їх характеристика. Особливості занять у 5-6 та 7-9 класах. Форми організації навчальної та практичної роботи, продуктивної праці школярів. Забезпечення безпеки життєдіяльності учнів в процесі навчально-трудової діяльності.

Тема 5. Урок технології

Дидактичні основи уроку технології. Типи стандартних (традиційних) й нетрадиційних уроків, вимоги до них. Структура різних типів уроку. Підготовка вчителя до занять. Планування роботи. Методичні поради до організації і проведення уроків та дотримання ПТБ.

Тема 6. інноваційні педагогічні технології на уроках технології

Суть педагогічної технології. Поняття про інноваційні педагогічні технології. Впровадження сучасних педагогічних та інформаційних технологій, активних та інтерактивних методик на уроках технології.

Тема 7. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів

Проектна технологія - модель особистісно орієнтованої навчально-трудової діяльності. Зміст проектно-технологічної діяльності, її основні етапи та стадії. Загальні основи методики організації в 5-9 класах проектно-технологічної діяльності учнів.

Тема 8, Діагностика навчальних досягнень учнів з технології

Контроль як складова навчального процесу. її складові, функції та принципи. Методи і форми контролю навчальних досягнень учнів. Критерії та рівні оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках технології. Особливості контролю і оцінювання знань та вмінь учнів у процесі проектно-технологічної діяльності.

Модуль 3. МЕТОДИКА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Тема 1. Методика проведення вступних уроків

Особливості методики проведення вступних уроків. Узагальнення знань отриманих учнями у попередніх класах. Ознайомлення із завданням предмета на наступний навчальний рік, елементами культури і безпеки праці. Методика вивчення в 5 класі поняття про технологію, основні види технологічної діяльності. Методика формування в учнів інтересу до предмету.

Тема 2. Методика навчання учнів 7-9 класів проектуванню виробів

Методика ознайомлення учнів із поняттями: проект, проектування; основними етапами проектування виробів: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний. Методика навчання учнів складанню плану роботи з виконання проекту.

Тема 3. Методика вивчення в основній школі методів проектування

Поняття про методи проектування. Наступність у вивченні методів проектування. Методика ознайомлення учнів з методами фантазування (5 клас), комбінування (6 клас), фокальних об'єктів (7 клас), комбінаторики (8 клас).

Тема 4. Методика вивчення в 5-9 класах конструкційних матеріалів

Структура розділу «Основи вивчення матеріалів та способів їх обробки». Наступність у вивченні конструкційних матеріалів. Методика ознайомлення учнів 5 класу з фанерою, ДВП. Методика вивчення в 6 класі тонколистового металу та дроту, їх властивостей. Методика вивчення у 7 класі деревини як конструкційного матеріалу. Методика ознайомлення учнів 8 класу з матеріалами хімічного

походження та металом. Методика ознайомлення учнів 9 класу з композиційними матеріалами.

Тема 5. Методики навчання учнів 5-9 класів основам технічної графіки

Наступність вивчення основ технічної графіки в основній школі. Методика навчання учнів 5-6 класу розмічання за шаблоном.

Методика ознайомлення учнів 7 класу з типами ліній, масштабом, ескізом, кресленням тощо. Методика навчання учнів 8 класу основам проєціювання на дві, три площини, правилам нанесення розмірів, виконання ескізу.

Тема 6. Методика ознайомлення учнів 5-9 класів з основами техніки

Наступність у вивченні основ техніки в 5-7 класах. Методика ознайомлення учнів 5 класу з технологічним процесом, ручними та механічними засобами праці. Введення поняття про деталь, способи їх отримання і з'єднання.

Методика ознайомлення учнів 6 класу з поняттями машина, їх видами.

Методика вивчення у 7 класі типових і спеціальних деталей та видів з'єднання: рухомі й нерухомі, рознімні й нерознімні.

Тема 7. Методика навчання учнів технології обробки конструкційних матеріалів

Наступність у вивченні технологічних процесів. Методика навчання учнів 5 класу роботи з лобзиком. Методика навчання учнів 6 класу технології обробки тонколистового металу та дроту (різання металу ножицями, дроту - кусачками). Методика навчання учнів 7 класу технології обробки деревини. Методика навчання учнів 8 класу технології ручної обробки металу (розмічання, різання ножицями, обпилювання тощо).

Тема 8. Методика вивчення в 5-6 класі варіативних модулів

Мотивація вибору варіативного модуля. Особистісно орієнтований підхід у реалізації варіативної складової навчальної програми. Особливості вивчення варіативних модулів в 5-6 класах. Зміст варіативних модулів. Методика вивчення варіативних модулів.

Тема 9. Методика вивчення варіативних модулів у 7-9 класах

Особливості вивчення варіативних модулів у 7-9 класах. Зміст варіативних модулів. Методика вивчення варіативних модулів.

Модуль 4. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ КУРСУ "ТЕХНОЛОГІЇ" В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Технологічна підготовка учнів старшої школи

Особливості технологічної освіти учнів у старшій школі. Профільне навчання у 10-11 класах. Види профілів. Технологічний профіль та його напрями. Академічний профіль (рівень стандарту).

Тема 2. Зміст та структура курсу "Технології" в старшій школі

Особливості вивчення курсу "Технології" в 10-11 класах. Структура і зміст навчальної програми. Модульний підхід до структурування навчальної програми. Інваріантна та варіативна частини програми. Базовий модуль «Проектна технологія у перетворювальній діяльності людини» як основа інваріантної складової. Загальна характеристика варіативної частини програми.

Тема 3. Методика вивчення розділу «Проектна технологія як складова сучасного виробництва та життєдіяльності людини»

Наступність вивчення розділу у 10 та 11 класах. Спрямованість матеріалу розділу на поглиблення, розширення, систематизацію знань старшокласників про основи проектної технології в умовах сучасного виробництва та життєдіяльності людини. Методика вивчення методів творчого мислення (сенектики, асоціативні методи, морфологічний аналіз інформації тощо), які в сукупності презентують технологію опрацювання інформації та пошуку нових ідей для розв'язання проблемних завдань.

Тема 4. Методика вивчення розділу "Інформаційні джерела та інформаційні технології в проектній діяльності"

Наступність у вивченні розділу. Методика вивчення основних тем розділу: Основні інформаційні джерела. Технологія пошуку проблеми засобами Інтернету. Технологія створення банку ідей. Аналіз існуючих виробів та визначення завдань проекту. Аналіз та компонування інформації для проекту у різному форматі. Презентація майбутнього проекту

Тема 5. Методика вивчення розділу "Художнє конструювання об'єктів технологічної діяльності"

Наступність і послідовність вивчення розділу у старшій школі. Методика вивчення основних тем: Загальні відомості про дизайн. Стадії дизайну об'єктів технологічної діяльності. Технологія створення дизайн-проекту. Експертиза майбутнього виробу. Складання проектно-технологічної документації. Ергономіка в структурі перетворювальної діяльності

Тема 6. Методика вивчення розділів "Екологічні і техногенні проблеми в перетворювальній діяльності людини та економічний аналіз проекту"

Наступність і послідовність вивчення розділу. Методика ознайомлення учнів з екологічними і техногенними проблемами перетворювальної діяльності людини. Формування екологічної та економічної культури випускника школи. Методика вивчення тем: Глобальні проблеми людства. Природоохоронні технології. Економічне обґрунтування проекту. Маркетингові дослідження проекту.

Тема 7. Методика вивчення розділу "Проектування професійного успіху"

Особливості вивчення розділу в контексті професійного самовизначення старшокласників. Методика вивчення тем: Проектування в соціальній сфері. Основи проектування власного професійного майбутнього. Методика навчання учнів розробленню власного портфоліо та творчого проекту „Моя професійна кар'єра”.

Тема 8. Методика вивчення варіативної частини

Види варіативних модулів у 10-11 класах. Вибір варіативних модулів. Змістова характеристика окремих модулів. Методика вивчення окремих модулів.

ЛАБОРАТОРНО-ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

1. Вивчення і аналіз навчально-методичних посібників для учнів з технології.
2. Вивчення і аналіз шкільних програм з технології в 5-11 класах.
3. Ознайомлення із обладнанням шкільних майстерень, кабінетів, МНВК. Складання звітів.
4. Складання календарно-тематичного плану занять з окремого розділу в певному класі.
5. Розробка ішану-конспекту уроку та проведення його фрагменту.
6. Проведення лабораторних і лабораторно-практичних робіт.
7. Вивчення об'єктів проектування для виготовлення у навчальних майстернях.
8. Розробка технологічної документації (інструкційних та технологічних карток).
9. Спостереження і аналіз уроків у 5-9 класах.
10. Написання пробних уроків та проведення імітованих занять.
11. Методика проведення першої частини заняття з технології.
12. Методика проведення вступного інструктажу до практичної роботи.
13. Розробка шкільної лабораторно-практичної роботи.
14. Відбір та аналіз об'єктів проектування для виготовлення учнями 5-9 та 10-11 класів.
15. Підготовка занять із використанням інноваційних педагогічних технологій та інтерактивних методів.
16. Визначення мети заняття та завдань до практичних і лабораторно-практичних робіт в 5-9 класах.
17. Відбір оптимальних форм та методів навчання до конкретного заняття.
18. Ідупування та проведення занять в старшій школі.
19. Відбір і розробка наочності до занять з технології.
20. Розробка засобів програмованого (тестового) контролю навчальних досягнень учнів.
21. Розробка планів-конспектів нестандартних занять.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні питання трудового і профільного навчання та професійної підготовки // "Трудовою підготовка в закладах освіти. - 2002. - № 1. - С17-18.
2. Алексюк А.М. Загальні методи навчання в школі. - К.: Рад школа. 1981.
3. Андріяшин В.І. Нормування прані учнів у шкільних майстернях. - Ю: Рад. школа, 1972. 40 с.
4. Атутов П.Р. Политехническое образование школьников в современных условиях. - М.: Знание, 1985.
5. Атутов П.Р. Трудовая подготовка школьников. - К.: Рад.школа, 1988.
6. Атутов П.Р., Поляков В.А. Роль трудового обучения в политехническом обучении школьников. - М.: Просвещенис, 1985.
7. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения. - М.: Просвещение, 1977.
8. Гуревич Р. Чи потрібен комп'ютер на уроках трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2001. - №2. - С.6-10.
9. Державні стандарти базової і повної середньої освіти / Освітня галузь "Технологія" //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2004. - №1. - С. 1-6.
10. Дідух В. Політехнічна освіта в процесі трудового навчання. //Трудова підготовка в закладах освіти. - 1997. - №4. - С. 17-20.
11. Закон України " Про загальну середню освіту" //Освіта України. - 2000. - 21 серпня.
12. Інтерактивні технології навчання: Метод, посіби. /О.І.Пометун та ін. -Умань, 2003.-68с.
13. Коберник О. Ткачук С. Програма з трудового навчання для сільської школи //Трудова підготовка в закладах освіти. -2004. - №2. - С. 36-41.
14. Коберник О. Проектно-технологічна система трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. - №4. - С.8-12.
15. Коберник О. Дидактичні основи уроку трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. - №2. - С.3-7.
16. Коберник О., Сидоренко В. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України (Проект) //Трудова підготовка в закладах'освіти. - 2010. -№6. - С.3-11.
17. Копдратюк Г., Денисенко Л. Вимоги до складання навчальних програм освітньої галузі ""Технологія" для загальноосвітніх закладів. //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. -№4. - С19-21.
18. Кравченко Т., Коберник О. Використання інтерактивних методик на уроках трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. №3. - С.9-12.
19. Кравченко Т.В. Методика розробки творчих проектів у процесі вивчення основ технології обробки харчових продуктів //Трудова підготовка в закладах освіти. 2004. -№3. С.27-31.
20. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти: Трудове навчання. Креслення./Л рудова підготовка в закладах освіти. 2000. - • №4. - С.2-5.
21. Лосина Н. Тематичні плани профільного навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. 1998. - №2.
22. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці: Навчально-методичний посібник /За заг. ред. О.М. Коберника. - Науковий світ, 2005. -92с.
23. Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню в процесі вивчення технології обробки деревини і металу: Навчально методичний посібник. /За заг. ред. О.М. Коберника. В.К.Сидоренка. - Умань: УДПУ, 2005. -114с.
24. Методика трудового обучения. Сельскохозяйственные работы: Пособие для учителя труда /Под ред. Д. И. Трайтака. - М.:Высшая школа, 1993.
25. Методика формиронапии трудових умепий и навьіков у учащихя 5-7 класів /Под ред. В.Н. Мадзигона та ін. - К.: Рад. школа. 1989.
26. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. /О.М. Психота, А.З. Кіктенко та ін. - К.: А.С.К.. 2001. - 256 с.
27. Петров В.А. Лабораторно-практические работы по техническому труду. - М.: Просвещение, 1984.
28. Поляков В.А, Ставровский И.С. Общая методика трудового обучения в старших классах. - М.: Просвещение, 1989.
29. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Технології 10-11 класи. - К.: Шкільний світ, 2010.
30. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Трудове навчання 5-9 класи. - К.: Шкільний світ, 2010.
31. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / За заг. ред. О. М. Коберника. -- К.: Наук світ, 2003. - 172 с.
32. Сидоренко В.К. Перспективи галузі "Технологія" в загальноосвітніх навчальних закладах України // Трудова підготовка в закладах освіти. -2003. - №4. - С.4-7.
33. Сидоренко В.К., Терещук Г.В., Юрченко В.В. Основи техніки і технології: Навчальний посібник. - К.: НПУ, 2001..
34. Терещук А., Терещук І. Формування практичних умінь на уроках трудового навчання. //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. - №2. - С.32-36.
35. Терещук Б.М., Туташинський В.І. Трудове навчання: Тематична атестація. Завдання для контролю рівня навчальних досягнень учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. - Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003.
36. Терещук І,В. Загальні дидактичні основи індивідуального підходу до учнів //Трудова підготовка в закладах освіти. - 1997. - №4. - С28-33.
37. Терещук Г.В. Индивидуализация трудового обучения. - М.: ИПСМ РАО, 1999.
38. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання - К.: РНШГДініт", 2000.
39. Тхоржевський Д.О. Система трудового навчання . - К.: Рад. шк.. 1975. -115 с.
40. Тхоржевський Д.О. Дидактика трудового навчання,-К.Рад. школа. 1973.
41. Чунилко Г. Усна народна творчість на уроках прані // Трудова підготовка в закладах освіти. - 2000. - №2. - С. 13-16.
42. Шиян ТЛ. Профільне навчання в школах сільської місцевості: теорія і практика. - І Іолтава: АСМ1, 2004. 442с.

43. Ярошенко О.Г. Проблеми групової навчальної діяльності школярів: Дидактико-методичний аспект. - К.: Стані на, 1999. 245 с.
44. Атаман Л. Нові інформаційні технології в трудовому навчанні //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2009. №5. - С.7-10.
45. Бглошицький О. Аналіз відповідності теорії трудового навчання вимогам сучасного розвитку суспільства //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2010. - №9. -С.6-8.
46. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2010. №9. - С.44-45.
47. Жернок.тав І. Система освіти Швеції у сфері трудового навчання школярів і підготовка вчителів технологій //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2010. - №3.-С.20-24.
48. Кирильчук Ю. Використання інноваційних ідей на заняттях із методики трудового навчання /Трудова підготовка в закладах освіти. - 2009. - №5. - С.35-37.
49. Коберник О. Сучасні проблеми впровадження проектної технології на уроках трудового навчання //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2011. - №3. - С.3-6.
50. Концепція державної системи професійної орієнтації населення //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2009. - №1-2. - С.3-5.
51. Оршанський Л. До проблеми технологічної підготовки школярів у сучасних умовах //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2011. - Ха3. - С.6-9.
52. Сидоренко В. Вплив соціально-економічних процесів у суспільстві на визначення підходів до трудового навчання школярів /Трудова підготовка в закладах освіти. - 2010. - №7-8. - С.3-7.
53. Сидоренко В. Психологічні основи трудового навчання - важливий компонент професійної підготовки вчителя //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2010. - №3. - С.25-28.
54. Ткачук С. Мета, завдання і принципи технологічної освіти в загальноосвітній школі //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2011. -№3. - С.9-12.
55. Харченко О. Комп'ютер на уроках обслуговуючої праці як засіб інтерактивного навчання./Трудова підготовка в закладах освіти, - 2010. - №7-8. - С.30-32.
56. Хотунцев Ю. Технологічна освіта школярів у Російській Федерації. /Трудова підготовка в закладах освіти. - 2009. - №4. - С.3-6.
57. І Іна А. Організація технологічної освіти в умовах профільної школи /Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. №3. С. 17-20.
58. Цина А. Підготовка учнів 7-9 класів до вибору спрямування і спеціалізації профільного технологічного навчання в старшій школі //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2010. - №7-8. - С.21-25.
59. Цина. А. Проектно-технологічна діяльність учнів 8 класу на уроках трудового навчання /Трудова підготовка в закладах освіти. - 2009. - №11. - С.21-25.
60. Шевчук С. Методологічний аспект вивчення, узагальнення та впровадження передового педагогічного досвіду //Трудова підготовка в закладах освіти. - 2010. - №7-8. - С.25-29.